

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Zittingsdocument

A7-0309/2010

5.11.2010

VERSLAG

over de totstandbrenging van werkelijke territoriale, sociale en economische cohesie binnen de Europese Unie: een *conditio sine qua non* voor een mondiaal concurrentievermogen?
(2009/2233(INI))

Commissie regionale ontwikkeling

Rapporteur: Petru Constantin Luhan

PR_INI

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT **Error! Bookmark not defined.**

TOELICHTING **Error! Bookmark not defined.**

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE **Error! Bookmark not defined.**

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

**over de totstandbrenging van werkelijke territoriale, sociale en economische cohesie binnen de Europese Unie: een *conditio sine qua non* voor een mondiaal concurrentievermogen?
(2009/2233(INI))**

Het Europees Parlement,

- gelet op het Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (2007/C 306/01), met name Titel I en Titel XVIII,
- gezien de conclusies van de Europese Raad van 25 en 26 maart 2010,
- gezien de mededeling van de Commissie aan het Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, getiteld “Europa als wereldspeler – Wereldwijd concurreren – Een bijdrage aan de EU-strategie voor groei en werkgelegenheid” (COM(2006)0567),
- gezien het jaarverslag 2009 van de OESO,
- gezien het document getiteld "*Successful partnerships: a guide*", OECD LEED Forum for Partnerships and Local Governance, (*Geslaagde samenwerkingsverbanden - een gids*), Programma voor ontwikkeling van plaatselijke economie en werkgelegenheid van de OESO – Forum voor samenwerkingsverbanden en plaatselijke bestuur) 2006,
- gezien het verslag van het Wereld Economisch Forum van 2009 over mondiale concurrentie (Global Competitiveness Report 2009-2010, World Economic Forum Geneva, Switzerland, 2009),
- gezien het document getiteld "An agenda for a reformed cohesion policy – A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations" (Agenda voor een herzien cohesiebeleid - Territoriale aanpak van problemen en verwachtingen van de Europese Unie), onafhankelijk verslag opgesteld door Fabrizio Barca op verzoek van Danuta Hübner, commissaris voor regionaal beleid, april 2009,
- gezien het beleidsdocument van de Raad van Europese gemeenten en regio's getiteld "De toekomst van het cohesiebeleid van de Europese Unie "(Brussel, december 2009),
- gezien de op 8 november 2007 in Udine, Italië, tijdens de Algemene Vergadering van de Vergadering van Europese regio's aangenomen resolutie over het regionale beleid na 2013,
- gezien de mededeling van de Commissie aan het Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de resultaten van de onderhandelingen betreffende de cohesiebeleidsstrategieën en -programma's voor de programmeringsperiode 2007-2013 (COM(2008)0301),

- onder verwijzing naar zijn resolutie van 24 maart 2009 over de uitvoering van de structuurfondsverordening 2007-2013: de resultaten van de onderhandelingen betreffende de nationale cohesiestrategieën en operationele programma's¹,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 24 maart 2009 over beproefde methoden op het gebied van regionaal beleid en obstakels voor de deelname aan de structuurfondsen²,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 21 oktober 2008 over governance en partnerschap op nationaal en regionaal niveau en als basis voor projecten op het gebied van regionaal beleid³,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 24 maart 2009 over het Groenboek territoriale cohesie en stand van de discussie over de toekomstige hervorming van het cohesiebeleid⁴,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 16 juni 2010 over de EU 2020⁵,
 - gezien het vierde verslag over de economische en sociale cohesie (COM(2007)0273),
 - gezien het 20e jaarverslag van de Commissie over de uitvoering van de structuurfondsen (2008) (COM(2009)0617),
 - gezien de mededeling van de Commissie aan het Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, getiteld "De mobilisering van particuliere en openbare investeringen voor herstel en structurele verandering op lange termijn: de ontwikkeling van publiek-private partnerschappen" (COM(2009)0615),
 - onder verwijzing naar paragraaf 37 van zijn resolutie van 14 februari 2006 over de hervorming van het staatssteunbeleid 2005-2009⁶,
 - gelet op artikel 48 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie regionale ontwikkeling (A7-0309/2010),
- A. overwegende dat bevordering van de economische, sociale en territoriale samenhang en solidariteit tussen de lidstaten een van de doelstellingen van de Europese Unie is die worden opgesomd in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie,
- B. overwegende dat de Unie op mondiaal niveau alleen maar concurrerend kan zijn als het interne beleid de capaciteit ondersteunt om het hoofd te bieden aan mondiale uitdagingen door middel van een duurzame, koolstofarme economie die de biodiversiteit ontziet, maar dat in perioden van recessie blijkt dat het herstellend vermogen van de minder ontwikkelde regio's minder groot is,
- C. overwegende dat concurrentievermogen en cohesie niet strijdig of onverenigbaar met

¹ Aangenomen teksten, P6_TA(2009)0165.

² Aangenomen teksten, P6_TA(2009)0156.

³ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0492.

⁴ Aangenomen teksten, P6_TA(2009)0163.

⁵ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0223.

⁶ PB C 290 E van 29.11.2006, blz. 97.

elkaar zijn, maar elkaar op bepaalde punten aanvullen,

- D. overwegende dat er, hoewel aanzienlijke vooruitgang is geboekt met de convergentie in de Europese Unie, een trend naar verslechtering van de territoriale ongelijkheid tussen EU-regio's vast te stellen is, bijvoorbeeld in termen van bereikbaarheid, in het bijzonder in de structurele achterstandsgebieden, maar ook op interregionaal niveau en binnen delen van de EU, die kan leiden tot ruimtelijke segregatie, de verschillen tussen welvaartniveaus in de regio's van de EU kan vergroten en ten koste kan gaan van het wereldwijde concurrentievermogen van de EU,
- E. overwegende dat de OESO in haar verslag over 2009 groei op lange termijn aanbevoelt heeft, waarbij het accent dient te worden gelegd op het belang van belastingen, investeringen in infrastructuur, onderwijs en personeel, en het reguleren van de productiemarkt, waarvan de rol dan ook wordt beklemtoond,
- F. overwegende dat het Mondiaal Economisch Forum in zijn verslag over het mondiale concurrentievermogen 2009 en in andere verslagen, de doorslaggevende rol beklemtoont die de infrastructuur speelt, als tweede in een reeks van 12 pijlers op basis waarvan het mondiale concurrentievermogen wordt geanalyseerd, en stelt dat hoogwaardige infrastructuur een essentiële voorwaarde is om de afstanden te verkleinen, buitenlandse investeringen aan te trekken en mogelijkheden van economische ontwikkeling te bieden,
- G. overwegende dat concurrentievermogen op de lange duur alleen bereikbaar is met een werkelijk duurzame economische groei in de hele EU,
- H. overwegende dat in het verslag van de Onafhankelijke Groep van deskundigen op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie, die is benoemd na de top van Hampton Court en die onder voorzitterschap staat van Esko Aho, met de titel "Creating an Innovative Europe" (totstandbrengen van een innovatief Europa), speerpunten worden genoemd – e-gezondheid, farmaceutica, vervoer en logistiek, milieu, digitale inhoud, energie en veiligheid – waar een markt voor innovatie kan werken en openbaar beleid een belangrijke rol kan spelen,
- I. overwegende dat de verschillen in uitgangspositie qua ontwikkelingsniveau en de beperkingen om de EU-doelstellingen 2020 te verwezenlijken moeten worden erkend, en dat doelstellingen moeten worden bepaald rekening houdend met de reële situatie en de reële behoeften, die zijn vastgesteld in overleg met alle actoren, op alle regeeringsniveaus,
- J. overwegende dat de Europese Raad van maart 2010 het belang erkend heeft van het bevorderen van de economische, sociale en territoriale samenhang, o.m. door de ontwikkeling van infrastructuur teneinde bij te dragen tot een geslaagde tenuitvoerlegging van de EU-strategie 2020 in omstandigheden waarin via deze nieuwe strategie de belemmeringen van de economische ontwikkeling worden aangepakt,
- K. overwegende dat het cohesiebeleid een doeltreffend instrument is gebleken om flexibel te reageren op de sociaal-economische uitdagingen van de financiële crisis,
- L. overwegende dat de voornaamste vereisten voor het concurrentievermogen naast goede infrastructuur zijn de bevordering van onderzoek, innovatie en technologische

ontwikkeling en het verstrekken van een daarmee samenhangende hoogwaardige opleiding aan de mensen in de regio's,

- M. overwegende dat de regio's een cruciale rol te vervullen hebben om de gevolgen van de crisis voor de burgers te beperken en dat zij het partnerschapsbeginsel derhalve moeten verwelkomen en adequate instrumenten moeten ontwikkelen voor een ex ante evaluatie van de territoriale effecten van de diverse soorten beleidsmaatregelen om het hoofd te bieden aan ernstige problemen, zoals de aanpassing aan de globalisering, de demografische veranderingen en de daaruit voortvloeiende ontvolking van de regio's, de klimaatverandering en de energieproblemen, en de bescherming van de biologische verscheidenheid, alsook nieuwe problemen die het gevolg zijn van de crisis,
- N. overwegende dat uit resultaten van de onderhandelingen over de strategieën en programma's op het gebied van het cohesiebeleid voor de programmeringsperiode 2007-2013 blijkt dat de kwaliteit van de programma's en de betrokkenheid van belanghebbenden op alle bestuursniveaus zijn verbeterd, wat een stap vooruit is naar de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon wat betreft het economische concurrentievermogen en de werkgelegenheid,
- O. overwegende dat de hervorming van het cohesiebeleid moet leiden tot verbetering van dit beleid door totstandbrenging van betere correlatie en coördinatie en van synergie tussen de Europese beleidsmaatregelen, zonder dat bepaalde beleidsterreinen ondergeschikt worden gemaakt aan andere, op de grondslag van de behoeften en de doelstellingen van een duurzame ontwikkeling van de Europese Unie,
- P. overwegende dat de betrokkenheid van de lokale en regionale actoren bij het cohesiebeleid tot uiting komt in hun regionale en lokale strategieën voor economische ontwikkeling en sociale inclusie,
- Q. overwegende dat het economische concurrentievermogen van de achtergebleven regio's wordt ondersteund door de ontwikkeling van hun vermogen, o.m. van de ontwikkeling van diverse soorten infrastructuur, die toegang tot onderwijs, onderzoek en innovatie mogelijk maakt,
- R. overwegende dat bepaalde onderdelen van de architectuur van deze instrumenten, zoals dezelfde looptijd als en aansluiting op de Lissabon-agenda, synergieën mogelijk maken, maar dat er nog altijd verschillen bestaan, bijvoorbeeld verschillende rechtsgrondslagen, thematische versus territoriale focus en gedeeld versus gecentraliseerd beheer,

Het cohesiebeleid is een conditio sine qua non voor het mondiale economische concurrentievermogen

- 1. overwegende dat uit resultaten van de onderhandelingen over de strategieën en programma's op het gebied van het cohesiebeleid voor de programmeringsperiode 2007-2013 blijkt dat de kwaliteit van de programma's en de betrokkenheid van belanghebbenden op alle bestuursniveaus zijn verbeterd, wat een stap vooruit is naar de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon wat betreft het economische concurrentievermogen en de werkgelegenheid,

2. spreekt er zijn waardering voor uit dat alle lidstaten voor 2007-2013 een aanzienlijk bedrag van hun totale financiële toewijzingen voor O&O, innovatie en ontwikkeling van een kenniseconomie hebben bestemd, wat leidt tot 246 nationale of regionale operationele programma's met circa EUR 86 mia. voor onderzoek en innovatie, waarvan EUR 50 mia. voor essentiële O&O- en innovatieactiviteiten reeds is toegewezen; onderstreept dat onderzoek en innovatie essentieel zijn voor de ontwikkeling van het concurrentievermogen van de EU in het licht van de wereldwijde uitdagingen, dat de investeringen in deze sectoren moeten worden voortgezet en dat de geboekte vooruitgang regelmatig beoordeeld moet worden op basis van resultaten; raadt de lidstaten en de Commissie met het oog op de volgende programmeringsperiode dan ook aan om voldoende middelen uit de structuurfondsen vrij te maken voor onderzoek en innovatie, in het bijzonder duurzame innovatie, en de onderzoekscapaciteiten te versterken; benadrukt de noodzaak om succesvolle modellen binnen de kennisdriehoek te bevorderen en toe te passen en om de duurzame ontwikkeling van regionaal onderzoek en strategische kaders voor innovatie te waarborgen in samenwerking met ondernemingen, onderzoekscentra, universiteiten en overheidsinstanties; overwegende dat uit resultaten van de onderhandelingen over de strategieën en programma's op het gebied van het cohesiebeleid voor de programmeringsperiode 2007-2013 blijkt dat de kwaliteit van de programma's en de betrokkenheid van belanghebbenden op alle bestuursniveaus zijn verbeterd, wat een stap vooruit is naar de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon wat betreft het economische concurrentievermogen en de werkgelegenheid,
3. onderstreept dat een grotere concentratie van de middelen van het cohesiebeleid ervoor kan zorgen dat dit beleid aanzienlijk bijdraagt tot bevordering van concurrentievermogen, innovatie en werkgelegenheid in de EU;
4. onderstreept de essentiële rol die de overheidssector op alle bestuursniveaus, en de particuliere sector bij de tenuitvoerlegging van het cohesiebeleid spelen door het herstel van het vertrouwen en de solidariteit in deze periode van recessie en daarna, door te zorgen voor gelijke kansen voor wat betreft toegang tot overheidsinvesteringen, met name in infrastructuur, nieuwe technologieën en menselijk kapitaal, en door duurzame ontwikkeling te garanderen;
5. onderstreept dat het economische concurrentievermogen van de regio's van de EU nauw samenhangt met de aanwezigheid van genoeg werk, goed opgeleide en bekwame arbeidskrachten, sociale zekerheid en beschikbaarheid van openbare diensten; stelt in dit opzicht vast dat de bijdrage van het cohesiebeleid tot de sociale samenhang het belang van dit beleid vergroot voor wat betreft het totale regionale concurrentievermogen op wereldniveau;
6. is van oordeel dat een cohesiebeleid dat, overeenkomstig de geest van de Verdragen, gericht is op verkleining van de verschillen tussen de ontwikkelingsniveaus en dat de regio's erop voorbereidt het hoofd te bieden aan problemen op lange en korte termijn (globalisering, demografische veranderingen, ontvolking van het platteland, klimaatverandering en bescherming van de biodiversiteit) door rekening te houden met de specifieke sterke en zwakke punten van elke regio, van wezenlijke betekenis blijkt voor het proces van Europese eenwording;
7. wijst er op dat de EU 2020-strategie beter kan worden verwezenlijkt als de synergie tussen

onderzoeks-, ontwikkelings-, en innovatie- en cohesiebeleid wordt opgevoerd; wijst erop dat het cohesiebeleid een belangrijke rol moet spelen in de Europa 2020-strategie, daar dit beleid overal in Europa aanzet tot structurele verandering en steun geeft aan hoogstnoodzakelijke investeringen op alle niveaus, lokaal, regionaal, nationaal en grensoverschrijdend, en de sociale, economische en territoriale samenhang garandeert; wijst er echter op dat de prioriteiten van het cohesiebeleid moeten aansluiten bij de EU 2020-doelstellingen, maar dat het een onafhankelijk beleid moet blijven dat kan inspelen op specifieke regionale kenmerken en dat de zwakkere en meest behoeftige regio's kan steunen, zodat deze hun sociaaleconomische problemen en natuurlijke handicaps te boven kunnen komen en de ongelijkheden kunnen verkleinen; is van mening dat de regionale dimensie van het onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatiebeleid en de schepping van arbeidsplaatsen in innovatieve sectoren zullen worden gewaarborgd als er wordt gezorgd voor continuïteit van de bestaande richtsnoeren van het cohesiebeleid;

Territoriale samenhang, weerspiegeling van het effect van de Europese beleidsmaatregelen op lokaal niveau

8. onderschrijft de standpunten die in het Groenboek inzake territoriale cohesie worden geformuleerd wat betreft het concurrentievermogen, dat 'afhankelijk is van het opbouwen van banden met andere gebieden om te waarborgen dat gezamenlijke troeven op een gecoördineerde en duurzame wijze worden benut', om de mogelijkheden die de territoriale verscheidenheid van de EU biedt vrij te maken; benadrukt in dit verband dat een soepele en gecoördineerde werking van de vervoersdiensten, voldoende toegang tot telecommunicatie en het waar mogelijk bundelen van de infrastructuur voor energie, gezondheidszorg, onderzoek, onderwijs en milieubescherming fundamenteel zijn voor het verbeteren van het concurrentievermogen; verzoekt de Commissie concrete voorstellen te doen wat betreft de vaststelling en consequente verwezenlijking van de doelstelling van territoriale cohesie;
9. is van oordeel dat de lidstaten voor de ontwikkeling en de tenuitvoerlegging van het cohesiebeleid een "place-based approach" moeten stimuleren; erkent dat de rol van de regio's van staat tot staat verschilt, afhankelijk van de politieke en administratieve structuur; dringt erop aan dat het subsidiariteitsbeginsel in de uitgebreide en verruimde vorm die is vastgelegd in het VWEU naar behoren wordt toegepast en dat wordt gestreefd naar verbetering tijdens de huidige programmaperiode, door bevordering van het beginsel van decentralisatie naar het niveau van de lokale overheid ter verbetering van de besteding van middelen; acht het in dit verband contraproductief dat de regio's slechts 30,5% van de totale begroting voor het cohesiebeleid beheren, terwijl de rest wordt beheerd door de centrale regeringen; is dan ook van mening dat in de toekomst het partnerschapsbeginsel aanzienlijk moet worden versterkt;
10. is van mening dat de problemen die de Europese Unie ondervindt bij de openstelling van de grenzen, de voltooiing van de interne markt en de globalisering vooral duidelijk zijn in de grensgebieden; benadrukt dat het concurrentievermogen van deze gebieden ondermijnd kan worden door de confrontatie met concurrerende fiscale en welzijnssystemen, complexe administratieve regelingen en migratiestromen tussen regio's en staten; onderstreept het belang van de ontwikkeling van instrumenten die nodig zijn voor grensoverschrijdende samenwerking en meerlagig bestuur en verzoekt de Commissie de

uitwisseling van informatie en optimale werkmethoden aan te moedigen;

11. roept in herinnering dat de territoriale cohesie een horizontaal, multisectoraal karakter heeft en dat EU-beleid derhalve tot de verwezenlijking ervan moet bijdragen; herhaalt dat dit concept zich niet beperkt tot de effecten van het regionaal beleid, maar tevens coördinatie met ander EU-beleid met zich meebrengt dat streeft naar duurzame ontwikkeling en dat tastbare resultaten op regionaal niveau biedt, teneinde de specifieke vormen van regionaal potentieel volledig te benutten en te ontwikkelen en het werkelijke effect ervan ter plaatse te vergroten, om zo het regionale concurrentievermogen en de aantrekkingskracht te bevorderen en territoriale cohesie te verwezenlijken; is van mening dat "concentratie, coöperatie en connectie" de belangrijkste grootheden van territoriale cohesie zijn met het oog op een evenwichtiger territoriale ontwikkeling binnen de EU;
12. beklemtoont dat meerlagig bestuur de delegatie van bevoegdheden voor programma's met zich meebrengt, waardoor het potentieel van de territoriale samenwerking beter benut kan worden en dat, wil de Unie gemeenschappelijke doelstellingen kunnen nastreven met coherente en resultaatgerichte maatregelen en tegelijk specifieke regionale en lokale prioriteiten vaststellen, uitvoering moet worden gegeven aan de beginselen van meerlagig bestuur;
13. uit zijn voldoening over de resultaten van de initiatieven URBAN en LEADER en wijst erop dat ervaringen uit het verleden en daarmee samenhangende gevallen van optimale werkmethoden moeten worden gebruikt als kader voor een geïntegreerde, evenwichtige stedelijke en plattelandsontwikkeling, al naar gelang de behoeften van elke regio; verzoekt de Commissie werkmethoden te onderzoeken en voor te stellen ter bevordering van partnerschappen tussen steden en het platteland, ter bestrijding van de ontvolking van plattelandsgebieden en tegelijkertijd ter stimulering van duurzame stadsontwikkeling, daar 80% van de bevolking van de EU in stedelijke gebieden woont; wijst erop dat stads- en plattelandsgebieden beide een dynamische rol spelen in de economische ontwikkeling van regio's en dat er in de komende programmeringsperiode moet worden geïnvesteerd projecten in steden en de omgeving van steden en in betere coördinatie met programma's en plattelandsontwikkeling;

Maximalisering van de impact van het cohesiebeleid, teneinde het economische concurrentievermogen te versterken

14. beschouwt partnerschap als een basisbeginsel voor de stabilisering van de inhoud van het cohesiebeleid, waarbij een "bottom-up"-benadering de administratieve capaciteit en de kwaliteit van het programmeringsproces zal bevorderen; is van oordeel dat alle bestuursniveaus een coherente, complementaire en productieve bijdrage moeten leveren aan de versterking van het economische concurrentievermogen van de EU; verzoekt de Commissie een duidelijker definitie van het partnerschapsbeginsel te geven om te zorgen dat echte partnerschappen met regionale en lokale overheden worden opgezet en om de uitwisseling van optimale werkmethoden tussen regio's gemakkelijker te maken;
15. wijst erop dat cofinanciering van fundamenteel belang is voor een gezonde uitvoering van het cohesiebeleid; verlangt dat hieraan wordt vastgehouden ondanks de beperkingen van de overheidsuitgaven als gevolg van de economische crisis;

16. onderstreept de noodzaak om ondernemerschap te bevorderen en kleine en middelgrote ondernemingen (MKB) te steunen en erkent de doorslaggevende rol die zij spelen bij de bevordering van het economische concurrentievermogen en het scheppen van arbeidsplaatsen; onderstreept de noodzaak om de rol van de EU-instrumenten ter ondersteuning van het Europese concurrentievermogen opnieuw te bezien en te consolideren om de administratieve procedures te rationaliseren, de toegang tot financiering te vergemakkelijken, vooral voor het MKB, en innovatieve stimuleringsmechanismen in te voeren op basis van de verwezenlijking van doelen gekoppeld aan intelligente, duurzame en integratieve groei en ter bevordering van nauwere samenwerking met de Europese Investeringsbank en andere financiële instellingen; waardeert in dit verband de toegevoegde waarde van de financieringsinstrumenten en dringt erop aan deze, alsook rotatiefondsen en globale subsidies op zo breed mogelijke schaal te gebruiken om positieve synergieën en optimale resultaten te bereiken dringt er eveneens op aan de toegang tot durfkapitaal en microfinanciering te vereenvoudigen;
17. wijst er bovendien op dat een efficiënte uitvoering van het cohesiebeleid sterk afhangt van de vraag hoe het is opgezet, en dat het daarom van wezenlijke betekenis is lokale en regionale overheden in een vroeg stadium te betrekken bij vormgeving en tenuitvoerlegging van het toekomstige cohesiebeleid; onderstreept tevens de noodzaak om horizontale en verticale partnerschappen tussen overheden op alle niveaus te ontwikkelen om te zorgen voor een zo efficiënt mogelijk bestuur op meerdere niveaus; herinnert eraan dat meerlagig bestuur één van de hoofdbeginselen van het cohesiebeleid is en dat het van fundamentele betekenis is voor de waarborging van de kwaliteit van het besluitvormingsproces; wijst in dit verband ook op de betekenis van het samenwerkingsverband tussen regionale overheden en het Comité van de Regio's;
18. spreekt zijn voldoening uit over de wijziging van Verordening (EG) nr.1083/2006 van de Raad tot vereenvoudiging van de procedures voor de aanwending van de structuur- en cohesiefondsen en verzoekt de Commissie deze procedures te blijven vereenvoudigen ten einde de flexibiliteit ervan te garanderen en de administratieve last op het niveau van de begunstigen van de fondsen te verlichten, zodat de autoriteiten de belangrijkste uitdagingen tijdig en met adequate middelen tegemoet kunnen treden; is van oordeel dat publiek-private partnerschappen een reële steun kunnen zijn, in die zin dat zij de inspanningen die op lokaal en regionaal niveau worden geleverd kunnen aanvullen, en verzoekt de Commissie concrete voorstellen te doen ter versterking van het publiek-private partnerschap in het kader van het cohesiebeleid;
19. onderstreept het belang van de verdere ondersteuning van hoofdzakelijk projecten ten behoeve van achtergebleven regio's om een eind te maken aan de ongelijkheid, zodat het verwachte effect van deze programmeringsperiode kan worden aangehouden overeenkomstig de oorspronkelijke ramingen; stelt vast dat verbetering van de toegankelijkheid en de infrastructuurfaciliteiten zal bijdragen tot opvoering van het concurrentievermogen van achtergebleven regio's in de interne markt en dus tot het concurrentievermogen van de hele EU in de wereld; is van oordeel dat de stopzetting van deze steun het effect van de oorspronkelijke positieve resultaten zou verminderen;
20. onderstreept dat het cohesiebeleid zich vanouds weliswaar toespitst op de minst

welvarende gebieden, maar dat het alle Europese regio's raakt, ongeacht hun ontwikkelingsniveau; wijst er daarom op dat de nagestreefde regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid moeten worden aangemoedigd; herhaalt dat een sterk, goed gefinancierd cohesiebeleid dat beschikt over in absolute en relatieve zin ten minste evenveel kredieten als op dit moment, een voorwaarde is voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de EU 2020-strategie om een slimme, duurzame en inclusieve economie te waarborgen waardoor de EU op wereldniveau concurrentiekrachtig wordt, en om ervoor te zorgen dat alle regio's zich harmonieus ontwikkelen door de nagestreefde sociale, economische en territoriale cohesie te bewerkstelligen;

21. is van mening dat het BBP het belangrijkste criterium moet blijven om te bepalen welke regio's in het kader van het regionaal beleid voor steun in aanmerking komen, terwijl andere meetbare indicatoren kunnen worden toegevoegd als deze relevant blijken te zijn, en waarbij voor nationale autoriteiten ruimte wordt gelaten om op het passende besluitvormingsniveau andere indicatoren te hanteren die rekening houden met de specifieke kenmerken van regio's en steden;
22. onderstreept het belang van de toewijzing van fondsen op grond van de specifieke kenmerken van de diverse regio's, bij voorbeeld kustgebieden, perifere berggebieden, gebieden die ontvolkt raken, afgelegen grensgebieden en -steden; moedigt de regio's aan initiatieven te ontplooiën om gebruik te maken van hun regionale eigenheid; verzoekt de Commissie de verschillende financiële instrumenten aan te passen, teneinde op korte en middellange termijn een meerwaarde te creëren, tevens rekening houdend met de gevolgen van de economische en financiële crisis;
23. verzoekt de Commissie te zoeken naar nieuwe technieken van financiële instrumentering om de doeltreffendheid en het effect van het cohesiebeleid te verbeteren en bij de gekozen projecten de best mogelijke resultaten te behalen;
24. benadrukt de positieve effecten van gendergelijkheid voor de economische groei, de sociale samenhang en dus het concurrentievermogen van de EU;

Het cohesiebeleid is een sleutelbeleid voor de periode na 2013

25. onderstreept de doorslaggevende rol die de regionale ontwikkeling en de territoriale cohesie door hun Europese toegevoegde waarde in heel Europa spelen voor de versterking van het concurrentievermogen van de EU en de verwezenlijking van de EU 2020-doelstellingen, en dat een territoriale benadering (place-based approach) een van de voornaamste voorwaarden is voor de totstandbrenging van economisch evenwicht;
26. onderstreept de noodzaak van een geïntegreerde aanpak bij de toepassing van de structuurfondsen, daar dit een belangrijk middel is om de regio's te helpen duurzame groei, arbeidsplaatsen en welvaart te bereiken;
27. onderstreept dat er overgangsregelingen moeten blijven bestaan ter consolidering en verbetering van het bereikte niveau van ontwikkeling, dat zou kunnen dalen als de financiering drastisch wordt verlaagd nadat een bepaalde doelstelling is gehaald; wijst erop dat dit zou zorgen voor de gelijke behandeling van regio's in een soortgelijke situatie, wat op zijn beurt zou leiden tot een efficiënte organisatie van de programma's;

28. wijst de Commissie en de lidstaten er nogmaals op dat de verwachtingen van de Europese burgers gebaseerd zijn op hun behoeften, met name hun wens om toegang te hebben tot adequate infrastructuur en hoogwaardige overheidsdiensten, waarover alle Europese burgers op gelijke wijze en tegen aanvaardbare prijzen moeten kunnen beschikken, ongeacht de plaats waar zij wonen en werken; dringt erop aan dat het recht op gelijke kansen geëerbiedigd wordt en onderstreept dat alle infrastructuur en projecten die worden gefinancierd uit de structuurfondsen toegankelijk moeten zijn voor gehandicapten;
29. wijst erop dat voor de consolidatie van kennis en innovatie als motoren van toekomstige economische groei en concurrentievermogen in Europa de kwaliteit van het onderwijs moet worden verbeterd, moet worden voortgebouwd op de resultaten van onderzoek, innovatie en kennisoverdracht in de hele Unie moeten worden bevorderd, informatie- en communicatietechnologieën maximaal moeten worden benut, moet worden gewaarborgd dat innovatieve ideeën worden omgezet in nieuwe producten en diensten die groei en kwalitatief goede werkgelegenheid genereren en een bijdrage leveren tot het aangaan van de uit de sociale veranderingen in Europa en de wereld voortvloeiende uitdagingen, de ondernemingsgeest moet worden bevorderd, prioritaire aandacht moet worden besteed aan de behoeften van de gebruikers en aan marktkansen, en toegankelijke en voldoende financiering moet worden gegarandeerd op basis van de wezenlijke rol van de structuurfondsen;
30. onderstreept het feit dat de economische, sociale en territoriale cohesie het mogelijk maakt maximaal gebruik te maken van het potentieel van onderzoek, ontwikkeling en innovatie, en alle Europese burgers betere leefomstandigheden te garanderen en hun vertrouwen te geven in de EU; bij de selectieve en gecombineerde investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie moet rekening worden gehouden met de capaciteiten en het potentieel die op het niveau van de regio's en de steden bestaan, en via programma's voor institutionele ontwikkeling en voor capaciteitsopbouw moet tevens worden bijgedragen tot de ontwikkeling van speerpunten als e-gezondheid, geneesmiddelen, vervoer en logistiek, milieu, digitale inhoud, energie en veiligheid;
31. is van mening dat een deel van de middelen die in het kader van het cohesiebeleid worden toegewezen voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, gebruikt moet worden om te zorgen dat Europa wereldleider wordt en blijft in sectoren waar Europa reeds een concurrentievoordeel heeft en in sectoren waar Europa nieuwe kansen heeft om wereldleider te worden;
32. is van mening dat voor het consolideren van de interne markt specifieke maatregelen nodig zijn om de concurrentie op Europees niveau te stimuleren, zonder echter onevenwichtigheid tussen de lidstaten te creëren; meent dat op deze wijze een comfortabel niveau van stabiliteit en economische welvaart bereikt kan worden op Europees niveau;
33. pleit ervoor dat de lidstaten en de Commissie meer aandacht besteden aan de ondersteuning van grote projecten die onder twee of meer operationele programma's vallen en belangrijke gevolgen hebben op Europees niveau, waardoor toegevoegde waarde en hoogwaardige arbeidsplaatsen gecreëerd worden en de duurzame ontwikkeling van de regio's wordt gewaarborgd;
34. is van mening dat het cohesiebeleid maatregelen moet blijven bevorderen die zo veel

mogelijk arbeidsplaatsen scheppen waardoor het plaatselijke arbeidspotentieel kan worden ingezet en de permanente ontwikkeling kan worden gewaarborgd om te zorgen voor een hoge productiviteit;

35. is van mening dat het bereiken van economische, sociale en territoriale samenhang een noodzakelijke voorwaarde is, maar niet volstaat om economisch concurrentievermogen op wereldniveau te verzekeren, want hiervoor zijn aanzienlijke investeringen nodig in speerpuntgebieden als energie, milieu, infrastructuur, onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, creatieve industrieën en diensten, logistiek en vervoer;

o

o

o

36. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

Het verbeteren van de levenskwaliteit door het scheppen van zekere banen van betere kwaliteit, en het garanderen van de toegang tot de diverse soorten infrastructuur – op het gebied van vervoer, sociale voorzieningen, onderwijs en onderzoek, ontwikkeling en innovatie – zijn de voornaamste redenen geweest waarom de burgers het Europese integratieproces hebben ondersteund.

Via zijn specifieke doelstellingen en instrumenten kan het cohesiebeleid een coherente ontwikkeling van de EU waarborgen, en aldus voorzien in de economische en sociale behoeften van de Europese burgers. De lidstaten van de Europese Unie, inclusief de landen in Oost- en Zuidoost-Europa, worden terzelfder tijd evenwel rechtstreeks geconfronteerd met de effecten van het globaliseringsproces.

De wijze waarop elke lidstaat de mogelijkheden die de Europese interne markt hem biedt benut hangt samen met zijn rijpheid en ontwikkelingsgraad, die van geval tot geval verschillen. Elke lidstaat heeft dan ook de verantwoordelijkheid de maatregelen vast te stellen die het doeltreffendst zijn voor de goede werking van zijn economie in dit globale systeem.

Het verslag met de titel *De totstandbrenging van werkelijke territoriale, sociale en economische cohesie binnen de Europese Unie: een conditio sine qua non voor een mondiaal concurrentievermogen?* heeft tot doel onder de leden van het Europees Parlement een debat op gang te brengen over de onderlinge afhankelijkheid en de complementariteit van de op Europees en nationaal niveau getroffen maatregelen met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen van het EU-beleid, inclusief de versterking van het economische concurrentievermogen op mondiaal niveau. Het verslag wil een kader verschaffen om de integreerrol van het cohesiebeleid en de bijdrage ervan aan de versterking van het mondiale concurrentievermogen te onderstrepen.

Uitgangspunt van het verslag

De regio's zijn in de huidige mondiale en Europese context op de voorgrond getreden gezien de uitdagingen waarvoor zij zich geplaatst zien: klimaatverandering, veroudering van de bevolking, sociale migratie, energie, en met name de uitdagingen die voortvloeien uit de economische en financiële crisis, waarvan het effect op lokaal niveau voelbaar is.

De rapporteur beschouwt het cohesiebeleid als het beleidsterrein van de Europese Unie dat de regio's het best in staat stelt het hoofd te bieden aan deze uitdagingen, en dat op die manier tevens bijdraagt aan het versterken van het economische concurrentievermogen van de EU in het algemeen, door

- de Europese burgers gemeenschappelijke levensstandaarden te garanderen en
- ontwikkeling te bevorderen via een maximale benutting van de lokale en regionale specificiteiten, zodat een toegevoegde waarde en economische productiviteit worden gecreëerd.

Het cohesiebeleid is erin geslaagd een belangrijke bijdrage te leveren aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de strategie van Lissabon, maar om de resultaten te consolideren en het verhoopte effect te bereiken dienen volgens de rapporteur de investeringen in de diverse soorten infrastructuur verder te worden bevorderd, als basis voor de groei van het economische concurrentievermogen.

Infrastructuur, basiselement van de groei van het mondiale concurrentievermogen

Infrastructuur is een van de voornaamste pijlers die op mondiaal niveau in aanmerking worden genomen om het niveau van het economische concurrentievermogen te evalueren, omdat zij het mogelijk maakt de afstanden op te heffen en de mobiliteit van de investeringen en de arbeidskrachten te waarborgen.

De doelstelling van EU 2020 een concurrerende, samenhangende en milieuvriendelijker economie tot stand te brengen zal kunnen worden verwezenlijkt door de modernisering en de interconnectie van de infrastructuur en de ondersteuning van investerings- en ontwikkelingsprojecten die zijn afgestemd op de specifieke kenmerken van elke regio. Een dergelijke benadering is mogelijk indien gebruik wordt gemaakt van innovatieve methoden en instrumenten.

De rapporteur acht het van essentieel belang dat territoriale cohesie tot stand wordt gebracht, aangezien op territoriaal niveau kan worden geconstateerd in hoeverre

- de programmering van het proces van regionale ontwikkeling in overeenstemming was met de behoeften en het specifieke potentieel van een regio,
- de betrokken partners over adequate institutionele capaciteiten beschikken, zodat de EU-fondsen maximaal kunnen worden benut,
- de steun die de EU verleent steun is op lange termijn, die de bereikte resultaten consolideert door de tenuitvoerlegging van projecten met EU-financiering, en duurzaamheid garandeert.

De verschillen in de mate van decentralisering en de bestuurssystemen op meerdere niveaus creëren situaties die het duidelijkst waarneembaar zijn op lokaal en regionaal niveau. Het garanderen van de complementariteit van de met – Europese of nationale – overheidskredieten gefinancierde maatregelen en het voorkomen van overlappingsen in de financieringen zijn echte uitdagingen waaraan op lokaal niveau het hoofd moet worden geboden.

Er is behoefte aan coördinatie van de bestuursniveaus op horizontaal en op verticaal niveau, en tevens tussen de diverse activiteitensectoren en de diverse soorten maatregelen. De toepassing van gemeenschappelijke ontwikkelingsnormen met het oog op de totstandbrenging van economische, sociale en territoriale cohesie, vooral in grensregio's, vergt:

- een programmering van hoge kwaliteit, waarbij de belanghebbenden van alle relevante niveaus en sectoren moeten worden betrokken;
- het gebruik van relevante en eenvormige statistische gegevens en indicatoren in de programmerings- zowel als in de uitvoeringsfase;
- de toepassing van een specifiek controlesysteem dat het mogelijk maakt de hele reeks van indicatoren en gegenereerde effecten te analyseren en de evolutie ervan te volgen;

- de verspreiding van de resultaten van de evaluaties op alle bestuursniveaus en in de activiteitensectoren op regionaal niveau.

Omdat de structuur- en cohesiefondsen de voornaamste financiële steun vormen voor de verwezenlijking van de doelstelling van duurzame ontwikkeling op regionaal niveau, is het wenselijk dat de toegevoegde waarde die daardoor wordt gegenereerd maximaal wordt benut, door:

- de ondersteuning van de door de lokale en regionale autoriteiten geleverde inspanningen om de administratieve capaciteiten te ontwikkelen, gezien de aangetoonde behoefte aan expertise en kwaliteit van de planning. Het is noodzakelijk dat de Commissie en de lidstaten voorzien in technische bijstand van hoge kwaliteit, opdat het proces van totstandbrenging van economische, sociale en territoriale cohesie kan worden verbeterd op lokaal zowel als op regionaal niveau;
- de vereenvoudiging van de procedures voor de toewijzing van structuur- en cohesiefondsen;
- de ontwikkeling van een kader om van publiek-private partnerschappen een levensvatbare en realistische optie te maken voor de regio's.

In vele lidstaten worden publiek-private partnerschappen weliswaar als een alternatief beschouwd, maar ontbreekt daartoe een voldoende duidelijk wetgevingskader en de nodige knowhow op regionaal niveau. De EIB zou bijvoorbeeld de nodige technische bijstand moeten verlenen aan de bevoegde autoriteiten, zodat deze zulke publiek-private partnerschappen kunnen vormen.

Het is van belang dat al deze aspecten worden onderzocht, opdat de regio's in de volgende programmeringsperiode, in het algemene kader van de doelstellingen EU 2020, hun bijdrage kunnen leveren aan duurzame ontwikkeling en de naleving van gemeenschappelijke levensstandaarden kunnen garanderen.

Het cohesiebeleid zal na 2013 een centrale pijler moeten zijn, gezien de doorslaggevende rol die het speelt voor het beperken van de ontwikkelingsverschillen tussen de Europese regio's. De nieuwe context van economische en financiële crisis kan weliswaar bepaalde wijzingen teweegbrengen, maar indien blijkt wordt gegeven van de nodige rijpheid en flexibiliteit, zal kunnen worden voorzien in de zeer uiteenlopende behoeften van de regio's. Dit is een van de redenen waarom de rapporteur van oordeel is dat een tripartiete overeenkomst/toezegging van de Commissie, de lidstaten en de regio's nodig is, teneinde de rol die elk van de partijen te spelen heeft voor de verwezenlijking van de geformuleerde doelstellingen duidelijk vast te stellen.

De ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie en de ontwikkeling van het onderwijs en de bekwaamheden die vereist zijn om een inclusieve arbeidsmarkt tot stand te brengen zullen worden gevolgd door beleidsmaatregelen en interventies op regionaal niveau. Het garanderen van een gemeenschappelijk niveau van ontwikkeling en van de toegang tot basisinfrastructuur en -diensten van hoge kwaliteit versterkt de capaciteit om het hoofd te bieden aan de voornaamste uitdagingen. Het mondiale concurrentievermogen wordt ondersteund door deze capaciteit om te reageren op de globalisering.

Het gebruik dat wordt gemaakt van de Europese en nationale financiële middelen die beschikbaar zijn voor projecten voor activiteiten op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie is niet uniform. Vandaar dat de administratieve capaciteiten op regionaal niveau moeten worden versterkt, zodat nieuwe oplossingen kunnen worden gevonden voor de huidige problemen.

De rapporteur is van oordeel dat wanneer de doelstelling zal zijn verwezenlijkt om een gelijk niveau van levenskwaliteit te garanderen via de toegang tot infrastructuur en diensten van hoge kwaliteit, de regio's zich zullen kunnen concentreren op activiteiten die erop gericht zijn het lokale economische potentieel te ontwikkelen, waarbij de uitwerking van lokale beleidsmaatregelen op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie en de daartoe benodigde infrastructuur op regionaal niveau een belangrijke fase zal zijn.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	28.10.2010
Uitslag eindstemming	+: 38 -: 5 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	François Alfonsi, Luís Paulo Alves, Sophie Auconie, Catherine Bearder, Jean-Paul Basset, Victor Boştinaru, Zuzana Brzobohatá, John Bufton, Alain Cadec, Salvatore Caronna, Ricardo Cortés Lastra, Francesco De Angelis, Rosa Estaràs Ferragut, Elie Hoarau, Danuta Maria Hübner, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Seán Kelly, Evgeni Kirilov, Constanze Angela Krehl, Petru Constantin Luhan, Riikka Manner, Iosif Matula, Erminia Mazzoni, Miroslav Mikolášik, Jan Olbrycht, Wojciech Michał Olejniczak, Markus Pieper, Tomasz Piotr Poręba, Monika Smolková, Csanád Szegedi, Nuno Teixeira, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák, Hermann Winkler, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Karima Delli, Jens Geier, Ivars Godmanis, Lena Kolarska-Bobińska, James Nicholson, Elisabeth Schroedter, László Surján, Patrice Tirolien
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	Andrea Češková